Roll No. | | | | | | | | | | |  Total No. of Pages : 06

Total No. of Questions : 11

B.Com. (Hons) / B.Sc. (MLS / OTT) / BHMCT / BCA / M.Com (Sem.–1,2)

# HUMAN VALUES, DE-ADDICTION & TRAFFIC RULES

Subject Code : HVPE101-18

M.Code : 75087

Date of Examination : 11-05-2026

Time : 3 Hrs.  Max. Marks : 60

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES :

1. SECTION-A is compulsory TEN questions one mark each.
2. SECTION-B contains FIVE questions of FIVE marks each attempt any FOUR.
3. SECTION-C contains FIVE questions with internal choice of SIX marks each attempt all.

## SECTION-A

1. **Answer the following:**

a) Explain Natural Acceptance.

सहज स्वीकृति समझाओ।

ਕੁਦਰਤੀ ਮੰਜ਼ੂਰੀ ਸਮਝਾਓ ।

b) What do you mean by Respect?

आप का सम्मान से क्या मतलब है?

ਤੁਹਾਡਾ ਆਦਰ ਦਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ?

c) What is Animal Order?

जीव आदेश क्या है?

ਜੀਵ ਆਦੇਸ਼ ਕੀ ਹੈ ?

d) What is Mutual Fulfilment?

पारस्परिक पूर्ति क्या है?

ਆਪਸ ਦਾ ਪੂਰਤੀ ਕੀ ਹੈ ?

SHRI GURU RAM DASS EDU... SOCIETY (REGD.) LANDRAN (MOHALI) May LIBRARY 2026



e) What is Utility-Value?

उपयोगिता-मूल्य क्या है?

ਉਪਯੋਗਿਤਾ - ਮੁੱਲ ਕੀ ਹੈ ?

f) What is value of any Unit in the larger order?

बड़े आदेश में किसी भी इकाई का क्या मूल्य है?

ਵੱਡੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਕਾਈ ਦਾ ਕੀ ਮੁੱਲ ਹੈ ?

g) What is Holistic System?

समग्र प्रणाली क्या है?

ਸਰਬਭੌਮਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕੀ ਹੈ ?

h) What is Perseverance?

अटलता क्या है?

ਧੀਰਜ ਕੀ ਹੈ?

i) How the value "Guidance" is related with Self.

मूल्य " मार्गदर्शन" स्वयं के साथ कैसे संबंधति है?

ਮੁੱਲ ਅਗਵਾਈ ਸਵੈ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ?

j) What is innateness?

स्वाभावकिता क्या है?

ਸਵਾਭਾਵਿਕਤਾ ਕੀ ਹੈ ?

## SECTION-B

2. What do you mean by values? How do they differ from skills? How values and skills are complementary?

मूल्यों से आप क्या समझते हैं? वे कौशल से किस प्रकार भिन्न हैं? मूल्य और कौशल एक-दूसरे के पूरक कैसे हैं?

ਮੁੱਲਾਂ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ? ਉਹ ਹੁਨਰਾਂ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਵੱਖਰੇ ਹਨ? ਮੁੱਲ ਅਤੇ ਹੁਨਰ ਕਿਵੇਂ ਪੂਰਕ ਹਨ।

3. What is the difference between belief and understanding?

विश्वास और समझ में क्या अंतर है?

ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਸਮਝ ਵਿੱਚ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੈ?

4. What do you mean by Animal Consciousness and Human Consciousness? How is the transformation possible from Animal Consciousness to human Consciousness?

आपका पशु चेतना और मानव चेतना से क्या मतलब है? पशु चेतना से मानव चेतना परिवर्तन कैसे संभव है?

ਤੁਹਾਡਾ ਪਸ਼ੂ ਚੇਤਨਾ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਚੇਤਨਾ ਤੋਂ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ? ਪਸ਼ੂ ਚੇਤਨਾ ਤੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਚੇਤਨਾ ਤੱਕ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਭਵ ਹੈ?

5. Explain Competence in Professional-Ethics.

पेशेवर नैतिकता में क्षमता समझाओ.

ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਨੈਤਿਕਤਾ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥਾ ਸਮਝਾਓ

6. Self-exploration is a process of dialogue between 'What you are' and 'What you really want to be' explain and illustrate.

आत्म अन्वेषण 'आप क्या हैं' और 'आप वास्तव में क्या बनना चाहते हैं' में आपस संवाद की एक प्रक्रिया है। स्पष्ट करें और स्पष्ट करें।

ਸਵੈ-ਖੋਜ 'ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਹੋ' ਅਤੇ 'ਤੁਸੀਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੀ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ' ਵਿੱਚ ਆਪਸ ਸੰਵਾਦ ਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ' । ਸਮਝਾਓ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

SHRI GURU RAM DASS EDUCATIONAL SOCIETY (REGD.) ANDRAN (MOHALI) * May LIBRARY 2026



## SECTION-C

7. (a) What do you mean by holistic management model? List down a few specific characteristics of such a model.

समग्र प्रबंधन मॉडल से आप क्या समझते हैं? ऐसे मॉडल की कुछ विशिष्ट विशेषताओं की सूची बनाएं।

ਸੰਪੂਰਨ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਮਾਡਲ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ? ਅਜਿਹੇ ਮਾਡਲ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਖਾਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਬਣਾਓ।

(b) What is the meaning and purpose of Self-Exploration?

स्वयं-अन्वेषण के अर्थ और उद्देश्य क्या है?

ਆਤਮ- ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਮਤੱਬ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਕੀ ਹੈ ?

**OR**

8. (a) Describe basic human aspirations. What are the requirements to fulfill basic human aspirations?

बुनियादी मानवीय आकांक्षाओं क्या है? बुनियिादी मानवीय आकांक्षाओं को पूरा करने के लिए आवश्यकताओं का वर्णन करें ?

ਬੁਨਿਆਦੀ ਮਾਨਵੀ ਇੱਛਾਵਾਂ ਕੀ ਹਨ ? ਬੁਨਿਆਦੀ ਮਾਨਵੀ ਇੱਛਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਣ ਲਈ ਜਰੂਰਤਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ ?

(b) In what way, is the learning from the systems of nature and traditional practices useful in the development of holistic systems?

समग्र प्रणालियों के विकास में प्रकृति की प्रणालियों और पारंपरिक प्रथाओं से सीखना किस प्रकार उपयोगी है?

ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਕੁਦਰਤ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਅਭਿਆਸਾਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖਣਾ ਸਮੁੱਚੇ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਉਪਯੋਗੀ ਹੈ?

**9.** (a) What are the inherent contradictions and dilemmas of professional ethics in the prevailing world view? How does right understanding resolve these issues?

प्रचलित विश्वदृष्टिकोण में पेशेवर नैतिकता के अंतर्निहित विरोधाभास और दुविधाएं क्या हैं? सही समझ इन मुद्दों को कैसे हल करती है?

ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਵਿਸ਼ਵ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਅਤੇ ਦੁਬਿਧਾਵਾਂ ਕੀ ਹਨ? ਸਹੀ ਸਮਝ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਹੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ?

(b) What are the programmes to ensure Health?

स्वास्थ्य को सुनिश्चित करने के लिए क्या क्या कार्यक्रम हैं?

ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਠੀਕ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਤਰੀਕੇ ਹਨ ?

**OR**

**10.** (a) Critically examine our state today in terms of fulfillment of relationships and physical facilities. What has gone wrong according to you? What is the solution?

SHRI GURU RAM DASS EDUCATIONAL SOCIETY (REGD.) * LANDRAN (MOHALI) * LIBRARY May 2026



रिश्तों की पूर्ति और भौतिक सुविधाओं की दृष्टि से आज हमारी स्थिति का आलोचनात्मक परीक्षण करें। आपके अनुसार क्या गलत हुआ है? क्या निदान है?

ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਅਤੇ ਭੌਤਿਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਰਾਜ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰੋ। ਤੁਹਾਡੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀ ਗਲਤ ਹੋਇਆ ਹੈ? ਹੱਲ ਕੀ ਹੈ?

(b) What are the five dimensions of Human Endeavour in society?

समाज में मानव प्रयास के पांच आयाम क्या है?

ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਪੰਜ ਪਹਿਲੂ ਕੀ ਹਨ ?

**11.** (a) Explain self-organisation and health.

आत्म संगठन और स्वास्थ्य के बारे में बताएं.

ਆਤਮ ਸੰਗਠਨ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਦੱਸੋ,

**OR**

(b) Compare the Four Orders in Nature on the basis of their salient aspects.

मुख्य पहलुओं के आधार पर प्रकृत में चार आदेशों तुलना करें।

ਮੁੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਤੁਲਣਾ ਕਰੋ ।

**NOTE : Disclosure of Identity by writing Mobile No. or Marking of passing request on any paper of Answer Sheet will lead to UMC against the Student.**

Roll No. | | | | | | | | | | | | Total No. of Pages : 04

Total No. of Questions : 11

B.Voc. (Child Caregiver) / B.A.(JAMC) / BBA / BBA (SIM) / B.Com (Hons) / BCA / BHMCT / B.Sc. Hons. (Nutrition and Ditetics / Artificial Intelligence & Machine Learning / Bio Technology / Fashion Design / Graphics & Web Designing / Information Technology / Medical Lab Sciences / Operation Theatre Technology)/ BTTM / M.Com (Sem.–1,2)

# HUMAN VALUES, DE-ADDICTION & TRAFFIC RULES

Subject Code : HVPE-101-18

M.Code : 75087

Date of Examination : 24-06-2026

Time : 3 Hrs. Max. Marks : 60

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES :

1. SECTION-A is compulsory.
2. SECTION-B contains FIVE questions. Each question carry FOUR marks. Attempt All.
3. SECTION-C contains FIVE questions with internal choice. Each question carry SIX marks. Attempt All.

## SECTION-A (10 × 1 = 10)

**1. Fill in the blanks. Write True/False :**

a. Animal order in nature contains..... and .....

प्रकृति मे पशु आदेश में.....और ..... होता है।

ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਪਸ਼ੂ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ..... ਅਤੇ ..... ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

b. To be in a state of liking is .....

पसंद के हिसाब से एक अवस्था मे होना.....है।

ਪਸੰਦ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਵਲੋਂ ਇੱਕ ਦਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ.....ਹੈ।

c. Physical facilities are necessary but ..... for humans.

भौतिक सुविधाओं मनुष्य के लिए आवश्यक है, लेकिन..... हैं।

ਭੌਤਿਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ, ਲੇਕਿਨ.....ਹਨ।

d. ..... is a feeling of having more than required physical facilities.

.....आवश्यकता से अधिक भौतिक सुविधाओं होने की भावना है।

.....ਲੋੜ ਵਲੋਂ ਜਿਆਦਾ ਭੌਤਿਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਹੋਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਹੈ।

e. ..... is right evaluation.

..... सही मूल्यांकन है।

..... ਠੀਕ ਲੇਖਾ ਜੋਖਾ ਹੈ।

SHRI GURU RAM DASS EDUCATIONAL SOCIETY (REGD.) LANDRAN (MOHALI) June LIBRARY 2026



f. Holistics technologies should be eco-friendly and people-friendly.

समग्र प्रोद्योगिकियों पर्यावरण के अनुकूल और लोगो के अनुकूल होना चाहिए।

ਸ਼ਰਬਾਂਗੀ ਤਕਨੀਕਾਂ ਪਰਿਆਵਰਣ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

g. There is no self-regulation in nature.

प्रकृति में कोई आत्म-नियमन नहीं है।

ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਆਤਮ-ਨਿਯਮਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

h. Developing ethical competence in individual ensures professional ethics.

व्यक्ति में नैतिक क्षमता का विकास पेशेवर नैतिकता सुनिश्चित करता है।

ਵਿਅਕਤੀ ਵਿੱਚ ਨੈਤਿਕ ਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਨੈਤਿਕਤਾ ਪੱਕੀ ਕਰਦਾ ਹੈ।

i. Existence is nature submerged in space.

अस्तित्व अंतरिक्ष मे डूबे हुए प्रकृति है।

ਅਸਤੀਤਵ ਖਲਾਅ ਵਿੱਚ ਸਮਾਈ ਹੋਈ ਕੁਦਰਤ ਹੈ।

j. The value "care" is related with body.

मूल्य ''ध्यान'' शरीर के साथ संबंधित है।

ਮੁੱਲ "ਧਿਆਨ" ਸਰੀਰ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ।

## SECTION-B (5 × 4 = 20)

2. Differentiate between intention and competence. How do we come to confuse between the two?

इरादा और क्षमता के बीच क्या अंतर है? कैसे हम गलती करते हैं?

ਇਰਾਦਾ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੈ? ਕਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਗਲਤੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ?

3. Explain harmony in family.

परिवार मे तालमेल के बारे में बताएं।

ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਤਾਲਮੇਲ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਦੱਸੋ।

4. What are the basic guidelines of value education?

मूल्य शिक्षा की बुनियादी दिशानिर्देश क्या हैं?

ਮੁੱਲ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਦਿਸ਼ਾਨਿਰਦੇਸ਼ ਕੀ ਹਨ?

5. What is prosperity? What is the difference between prosperity and wealth?

समृद्धि क्या है? समृद्धि और धन के बीच क्या अंतर है?

ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਕੀ ਹੈ? ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੈ?

6. Explain self-organisation and health.

आत्म संगठन और स्वास्थ्य के बारे मे बताएं।

ਆਤਮ ਸੰਗਠਨ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਦੱਸੋ।

## SECTION-C

(6 × 5 = 30)

7. What do you mean by universal order? What could be your role in moving towards it?

आप सार्वभौमिक मानवीय आदेश से क्या समझते हैं? इसमें अपनी भूमिका क्या हो सकती है?

ਤੁਸੀਂ ਸਾਰਵਭੌਮਿਕ ਮਾਨਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਵਲੋਂ ਕੀ ਸਮੱਝਦੇ ਹੋ? ਇਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਭੂਮਿਕਾ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ?

**OR**

What are the five dimensions of human endeavour in society?

समाज में मानव प्रयास के पांच आयाम क्या हैं?

ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਪੰਜ ਪਹਿਲੂ ਕੀ ਹਨ?

8. What are the broad holistic criteria for evaluation of technologies, management models and production systems?

प्रौद्योगिकी, प्रबंधन मॉडल और उत्पादन प्रणालियों के मूल्यांकन के लिए व्यापक समग्र मापदंड क्या हैं?

ਸਰਬਾਂਗੀ ਤਕਨੀਕੀ, ਪਰਬੰਧਨ ਮਾਡਲ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਦੇ ਲੇਖੇ ਜੋਖਾ ਲਈ ਵਿਆਪਕ ਮਾਪਦੰਡ ਕੀ ਹਨ?

**OR**

What is the need of Value-Education?

मूल्य शिक्षा की क्या जरूरत है?

ਮੁੱਲ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਕੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ?

9. What are the four orders in nature? Explain briefly.

प्रकृति में चार आदेश क्या है? संक्षेप समझाओ।

ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਅਵਸਥਾਵਾਂ ਕੀ ਹਨ? ਸੰਖੇਪ ਸਮਝਾਉ।

**OR**

How there is Recyclability and Self-Regulation in Nature?

प्रकृति में आत्म-नियमन और पुनरावृत्ति कैसे है?

ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਆਤਮ-ਨਿਯਮਤਾ ਅਤੇ ਚੱਕਰੀ-ਕ੍ਰਮ ਕਿਵੇਂ ਹੈ?

10. What do you understand by competence in professional ethics? Elaborate.

आप व्यावसायिक नैतिकता में दक्षता से क्या समझते हैं? समझाओ।

ਤੁਸੀਂ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਨੈਤਿਕਤਾ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਵਲੋਂ ਕੀ ਸੱਮਝਦੇ ਹੋ? ਸਮਝਾਓ।

**OR**

What is the meaning and purpose of Self-Exploration?

स्वयं-अन्वेषण के अर्थ और उद्देश्य क्या है?

ਆਤਮ-ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਮਤਲੱਬ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਕੀ ਹੈ?



11. What is happiness? What is the wrong notion about attaining happiness? What are the problems faced due to the wrong notions about happiness and prosperity?

सुख क्या है? खुशी को प्राप्त करने के बारे में गलत धारणा क्या है? सुख और समृद्धि के बारे में गलत धारणा के कारण पेश आ रही समस्याएँ क्या हैं?

ਖੁਸ਼ੀ ਕੀ ਹੈ? ਖੁਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਕੀ ਹੈ? ਸੁਖ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਧਾਰਣਾਵਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੇਸ਼ ਆ ਰਹੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਕੀ ਹਨ?

**OR**

Describe in brief the salient value in human relationships.

मानवीय रिश्तों में संक्षिप्त मुख्य मूल्यों का विवरण दें।

ਮਾਨਵੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਿਤ ਮੁੱਖ ਮੁੱਲਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।

**Note : Disclosure of Identity by writing Mobile No. or Making of Passing request on any page of Answer Sheet will lead to UMC against the Student.**